

Vår ref. 26/4444 - 2
Saksbehandler Andreas Tengelsen
Dato 25.02.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
13/26	Utvalg for teknisk sektor	10.03.2026
17/26	Formannskapet	24.03.2026
46/26	Bystyret	09.04.2026

Interkommunalt renseanlegg – etablering av selskap og status forprosjekt

Formannskapet sin innstilling, 24.03.2026 - 17/26

1. Status i forprosjektet som beskrevet i saken tas til orientering
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å igangsette arbeidet med å etablere et interkommunalt selskap (IKS) i samarbeid med Porsgrunn og Bamble kommuner.
3. Kommunedirektøren skal legge fram for Bystyret en endelig sak med forslag til selskapsavtale, organisering og øvrige forutsetninger for endelig beslutning før etablering.
4. Hovedprinsippene om den prosentvise kostnadsfordelingen som beskrevet i saken innarbeides i selskapsavtalen.

Formannskapet ber ordfører fortsatt arbeide for statlig finansiering av prosjektet på minimum 50%. Alternativt forhandle med staten om rimelig lån.

Utvalg for teknisk sektor 10.03.2026

Behandling

Janøy (KrF) fremsatte oversendelsesforslag:

1. Selskapet for interkommunalt renseanlegg må jobbe aktivt for statlig finansiering av prosjektet på minimum 50%. Alternativt forhandle med staten om rimelig lån.
2. Det skal ikke investeres i løsninger for ikke vedtatte rensekrav,

Votering

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
Oversendelsesforslaget fra Janøy ble enstemmig vedtatt.

UTS - 13/26 vedtak

1. Status i forprosjektet som beskrevet i saken tas til orientering
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å igangsette arbeidet med å etablere et interkommunalt selskap (IKS) i samarbeid med Porsgrunn og Bamble kommuner.

3. Kommunedirektøren skal legge fram for Bystyret en endelig sak med forslag til selskapsavtale, organisering og øvrige forutsetninger for endelig beslutning før etablering.
4. Hovedprinsippene om den prosentvise kostnadsfordelingen som beskrevet i saken innarbeides i selskapsavtalen.

Oversendelse til fremtidig representantskap

1. Selskapet for interkommunalt renseanlegg må jobbe aktivt for statlig finansiering av prosjektet på minimum 50%. Alternativt forhandle med staten om rimelig lån.
2. Det skal ikke investeres i løsninger for ikke vedtatte rensekrav,

Kommunedirektørens innstilling

1. Status i forprosjektet som beskrevet i saken tas til orientering
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å igangsette arbeidet med å etablere et interkommunalt selskap (IKS) i samarbeid med Porsgrunn og Bamble kommuner.
3. Kommunedirektøren skal legge fram for Bystyret en endelig sak med forslag til selskapsavtale, organisering og øvrige forutsetninger for endelig beslutning før etablering.
4. Hovedprinsippene om den prosentvise kostnadsfordelingen som beskrevet i saken innarbeides i selskapsavtalen.

Bakgrunn for saken

Saken gjelder valg av organisasjonsform og fordeling av kostnader for bygging og drift av et nytt, felles renseanlegg for kommunene Skien, Porsgrunn og Bamble.

Skien, Porsgrunn og Bamble kommuner samarbeidet i 2021 om å vurdere muligheten for felles renseanlegg i Grenland via en mulighetsstudie. Bakgrunnen for mulighetsstudien var at Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i nye utslippstillatelser for kommunene har vedtatt nye krav til utslipp fra ledningsnett (overløp) og renseanleggene. Mulighetsstudien dannet i 2022 grunnlaget for politiske saker i de 3 kommunene, hvor anbefaling om å videreføre arbeidene i en felles Konseptvalgutredning (KVU) ble vedtatt.

En KVU er en faglig utredning av alternative måter å løse et behov på. Rundskriv R108 beskriver:

- For offentlige prosjekter med en forventet kostnad over 1 milliard kroner skal det gjennomføres en KVU før prosjektet besluttes gjennomført, dersom staten bidrar med hel eller delvis finansiering eller garanti av prosjektet.

Høsten 2024 ble KVU ferdigstilt. Det ble arrangert en temadag der innholdet i KVU-arbeidet ble presentert. Medlemmer av formannskap og hovedutvalg i de tre kommunene ble invitert. I etterkant av temadagen ble «KVU – avløpsstrategi Grenland» fremmet for politisk behandling og det ble fattet likelydende vedtak i alle tre kommuner. Vedtaket i by- og kommunestyrene i Skien, Porsgrunn og Bamble ble: «Skien kommune tilslutter seg videre samarbeid med Porsgrunn og Bamble kommuner om å gå videre til forprosjekt med bakgrunn i konsept 1 «Ett felles renseanlegg med beliggenhet i ytre del av Frierfjorden med utslipp til Langesundsfjorden»». Andre vedtakspunkt i saken lyder; «Forprosjektet deles i to faser med tilhørende milepæler som beskrevet i saken.» En av milepælene er å fremlegge en sak til politisk behandling som omtaler en rekke av oppgavene som gjennomføres i forprosjektet.

Saksfremstilling Status forprosjekt

Forprosjektets organisering

Forprosjektet har i henhold til beskrivelsen i sak 176/24 Avløpsstrategi Grenland - Konseptvalgutredning(KVU) vært organisert med prosjektgruppe, operativ styringsgruppe og eiere bestående av kommunedirektørene og kommunalsjefer. Prosjektet har leid inn ressurser til å bistå med blant annet byggherrerådgivning, slambehandling og til å avklare transportsystemets byggbarhet. Alle tre kommuner har sine bidrag inn i prosjektet. Det er også etablert ressursgrupper med medlemmer fra de 3 kommunene. Dette gjelder både innenfor transportsystem, renseprosess og organisasjon.

Kartlegging av ledningstraseer med synergier og optimalisering av nettet.

For å samle avløp fra de eksisterende renseanleggene til et felles anlegg er det behov for å etablere et transportsystem. Transportsystemet vil anslagsvis bestå av 42km med store avløpsledninger og pumpestasjoner. Prosjektet har fått ekstern bistand og det er gjort omfattende kartlegging av alternative traseer. Store deler av ledningsanleggene blir etablert i sjøen og sjøbunnskartlegging har vært en betydelig del av undersøkelsene.

Da det er mange interesser i og langs ledningstraseene, spesielt i sjøområdene, har prosjektet startet arbeidet med å regulere traseene. Det blir utarbeidet reguleringsplaner i alle tre kommunene og målsetningen er at planene kommer til politisk førstegangsbehandling høsten 2026. Med å gjennomføre en reguleringsprosess reduserer man risikoen i senere faser av prosjektet. Planprogrammet er pt. under utarbeidelse og vil etter planen ferdigstilles våren 2026.

Sammen med ressurspersoner fra kommunene har prosjektet gjennomført kartlegging av eksisterende ledningsnett, samt grensesnitt og synergier mot nytt transportsystem. Det er vurdert muligheter for å optimalisere driften og holde kostnadene på lavest mulig nivå.

Modellering og optimalisering av utslippspunkter – søknad om utslippstillatelse.

Et renseanlegg må ha utslippstillatelse. Et felles renseanlegg for grenlandskommunene må søke om utslippstillatelse fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Et sentralt punkt i tillatelsen vil være hvor rensset avløpsvann skal slippes ut. Vedtaket i politisk sak om KVU'en (2024) står det at utslippet skal til Langesundsfjorden. Et valg som på det tidspunktet ble gjort etter anbefaling fra Statsforvalter om at utslippspunktet bør ligge lengst ut i fjordsystemet.

Forprosjektet har i henhold til vedtaket også en oppgave om å optimalisere alle momentene i prosjektet. For å finne det optimale utslippspunktet ble det med hjelp av eksterne rådgivere gjennomført strømningsmodellering av totalt 12 forskjellige punkter i fjordsystemene i Grenland. Etter strømningsmodelleringen stod prosjektet igjen med 4 gode alternativer hvor det ble gjennomført økologisk modellering. Etter økologisk modellering ble det foretatt en multikriterieanalyse og det optimale utslippspunktet ble identifisert. Kriteriene i analysen var blant annet; vannmiljø, kostnader, byggbarhet, driftshendelser, brukerinteresser, energibruk og langsiktig samfunnsutvikling. Vannmiljø ble vektet høyest med 40%. Etter disse analysene viser det seg at et utslippspunkt sør i Frierfjorden scorer best på alle kriteriene med unntak for vannmiljøet, hvor den er minst god. Forskjellen er allikevel liten i forhold til de andre alternative utslippspunktene.

Det valgte alternativet vil medføre en besparelse rent økonomisk og bidra til å redusere risikoen ved gjennomføring og byggeri. Søknad om utslippstillatelse er på bakgrunn av denne utredningen sendt til Statsforvalter med utslippspunkt sør i Frierfjorden.

Erverv av tomt til renseanlegg

Kommunene eier ikke tomt i ytre del av Frierfjorden som egner seg til bygging av nytt felles renseanlegg. For å kunne bygge et renseanlegg som dekker kommunenes behov i dag og for fremtiden, med tilhørende slambehandling, er arealbehovet estimert til ca. 100 dekar.

Arbeidet med å anskaffe tomt startet med at det ble annonsert via kommunenes kanaler og oppslag i mediene at grunneiere med arealer som tilfredsstilte kravene kunne melde sin interesse. Det var flere som meldte sin interesse og prosjektet stod til slutt igjen med 2 tilbydere. Prosessen med å velge en av tilbyderne pågår fortsatt. Det forventes å inngå avtale i løpet av første halvår 2026.

Slambehandling – «felles eller alene»

Etter å ha renset avløpsvannet sitter man igjen med et avløpsslam som må håndteres. For et felles interkommunalt renseanlegg dreier det seg om ca. 29 000 tonn slam i året. Dette slammene må behandles og avsettes. I KVV arbeidet ble det ikke utredet et slambehandlingsanlegg, men alle grenlandskommunene deltok i et prosjekt i regi Leverandørutviklingsprogrammet (LUP) og Norsk Vann. Anbefalingen i dette prosjektet var at det bør ligge et slambehandlingsanlegg i Grenland. I vedtaket om KVV ble det omtalt at slambehandling skulle utredes nærmere i forprosjektet.

3 alternativer for håndtering av slammene er utredet:

1. Transport og levering av slam til eksternt anlegg
Slammene transporteres og leveres til en ekstern aktør som håndterer all videre behandling og sluttavhending
2. Etablering av eget slambehandlingsanlegg
Kommunene etablerer et slambehandlingsanlegg for eget slam, med egne eller kjøpte løsninger for avsetning av biorest og biogass
3. Etablering av et regionalt slambehandlingsanlegg
Et større anlegg bygges, dimensjonert for å behandle slam fra Grenland og andre aktører i regionen, i tråd med anbefalingene fra LUP-prosjektet. Det vurderes både egne og eksterne løsninger for avsetning av biorest og biogass

Sammen med rådgiver Norconsult har prosjektet kartlagt alternativene og hvilke kapasiteter som finnes i dagens og fremtidig marked. Kartleggingen viser seg at per i dag har ingen behandlingsanlegg ledig kapasitet, og de utvidelsesprosjektene som planlegges fram mot 2030, vil sannsynligvis være bundet opp gjennom intensjonsavtaler med eksisterende slamleverandører.

Via en multikriterieanalyse med kriteriene økonomi, robusthet, driftsvennlighet, miljøbelastning og ressursutnyttelse endte prosjektet opp med å anbefale alternativ 2, etablering av et eget slambehandlingsanlegg.

Den anbefalte løsningen er å gjennomføre en todelt utviklingsplan, der kommunene i første omgang etablerer et biogassanlegg for behandling av eget slam. Prosjektet bør samtidig prosjektere slik at anlegget enkelt kan bygges ut til Alternativ 3 dersom markedsforhold, teknologiutvikling eller regionale behov tilsier det på et senere tidspunkt. Denne tilnærmingen gir en god balanse mellom kostnadseffektivitet og risikostyring.

I første fase vil kommunene sikre en løsning med høy forutsigbarhet, moderate investeringskostnader og lav markedsavhengighet. Det gir både driftsmessig trygghet og god kontroll med egne rammebetingelser i en periode hvor regelverk og markeder fortsatt er i utvikling. Samtidig holdes muligheten åpen for å ta en mer omfattende rolle i markedet på et senere tidspunkt, uten at det låser kommunene til et høyt kostnadsnivå eller betydelig markedsrisiko i den innledende fasen.

Løsningen gir også en praktisk fordel ved at driftserfaring fra anlegget kan brukes som beslutningsgrunnlag før man eventuelt går videre til en større regional satsing. En oppdatert markedsvurdering vil kunne gjennomføres etter noen års drift, basert på faktiske driftsdata,

reelle kostnader og bedre kunnskap om etterspørsel etter både biogass og bioest i regionen.

I KVU ble det kun lagt inn driftskostnader for behandling av slam, basert på erfaringstall. Foreløpig estimerte investeringskostnader for anbefalt alternativ 2, beløper seg til 587 MNOK. Forprosjektet jobber videre med kostnader og usikkerhetsanalyser.

Driftsorganisasjon

Etableringen av et felles interkommunalt renseanlegg i Grenland er et av de største og mest langsiktige infrastrukturprosjektene i regionen. Som beskrevet i sak 176/24 (KVU-saken) vil en del av forprosjektet være å anbefale fremtidig driftsorganisasjonsform. Denne organisasjonen bør gjennomføre byggingen av anleggene. Operativ styringsgruppe har jobbet med dette temaet. Både ekstern og intern bistand er engasjert til å gjennomføre utredningen av organisasjonsform.

De faglige utredninger gir et entydig bilde at for å bygge og drifte et regionalt renseanlegg av denne størrelsen, kreves en organisering som kombinerer helhetlig styring, profesjonell drift og økonomisk forutsigbarhet.

Kommunalt foretak, vertskommunemodell og kommunalt oppgavefelleskap ble vurdert, men faller bort fordi de enten mangler juridisk selvstendighet, gir ujevn ansvarsbelastning mellom kommunene eller er for svake strukturer til et så omfattende prosjekt. Aksjeselskap vurderes som mindre egnet fordi avstanden til politisk styring øker, og fordi selvkostregelverket og lånebetingelser håndteres bedre i en offentlig selskapsform.

Det anbefales derfor å etablere et interkommunalt selskap (IKS) eid av Bamble, Porsgrunn og Skien. Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) legger rammene for et IKS og sikrer:

- En robust lovmessig ramme for store og kapitalkrevende anlegg
- Likeverdig politisk styring gjennom representantskapet
- Gunstige lånebetingelser uten behov for særskilte garantivedtak
- Et tydelig skille mellom eierstyring og daglig drift

Rapportene understreker at selskapet bør etableres så snart som mulig, slik at det nye selskapet overtar rollen som prosjekteier og byggherre. Dette for best, og minst risikofyllt, håndtering av avgiftsmessige spørsmål. Det gir en ryddig overgang, helhetlig ansvar og en organisasjon som følger prosjektet fra utbygging til drift.

Videre bør det etableres selskapsavtaler og utarbeide sentrale styringsdokumenter for å etablere Grenland renseanlegg IKS. Dette legges frem for politisk behandling.

Ved opprettelsen av Grenland renseanlegg IKS vil "omstillingsrutinen for Grenlandsamarbeidet" gjelde. Grenlandsamarbeidet har vedtatt reviderte retningslinjer for omstilling og omorganisering, ofte referert til som "omstillingsrutinen for Grenlandssamarbeidet". Disse retningslinjene er utformet for å sikre forutsigbare og saklige prosesser når kommunene i regionen gjennomfører endringer i struktur, oppgaver eller bemanning.

Finansieringsmodell og fordelingsnøkkel

Tre kommuner skal sammen prosjektere, bygge og drifte et avløpsrenseanlegg. Dette medfører store investeringer som skal fordeles mellom kommunene. Hovedmålet for KVU arbeidet var;

«Utrede en fremtidsrettet avløpsløsning for Skien, Porsgrunn og Bamble som bidrar til gode helhetlige løsninger til lavest mulig kostnad for abonnentene i kommunene»

For at det skal være fordelaktig for alle kommunene å samarbeide om avløpsrensing har man tatt utgangspunktet i hva det ville kostet hver kommune å bygge og drifte fremtidens renseløsninger alene. I KVVU arbeidet ble det såkalte 0-alternativet utredet, det vil si at hver enkelt kommune bygger sine egne renselanlegg og står for driften av disse som i dag. I utredningen kom det klart frem at 0-alternativet var langt mer kostbart enn å samarbeide om felles renselanlegg. I arbeidet med å finne en fordelingsnøkkel ble kostnadene for 0-alternativet sammenlignet med kostnadene ved å samarbeide og bygge felles.

For det videre prosjektet vil hovedmålet være å; «*etablere og drifte en fremtidsrettet avløpsløsning for Skien, Porsgrunn og Bamble som bidrar til gode helhetlige løsninger til lavest mulig kostnad for abonnentene i kommunene*».

Med bakgrunn i målsetningen har prosjektet jobbet frem en kostnadsfordeling. Kostnadsfordelingen gjenspeiler seg også i fordelingsnøkkelen når selskapet skal opprettes.

For å nå målet for prosjektet har det blitt lagt følgende prinsipper til grunn;

- Det skal være fordelaktig for alle kommunen å samarbeide.
- Det skal være et lavest og jevnest mulig avløpsgebyr for kommunene i Grenland.

Med prinsippene i grunn er det kommet frem til følgende fordelingsnøkkel for investeringene:

- Skien 46,50 %
- Porsgrunn 32,12 %
- Bamble 21,38 %

Dette er en noe annerledes fordeling enn i andre interkommunale- selskap og samarbeid, som skyldes at det tas utgangspunktet i 0-alternativet. Dette slår spesielt ut for Bamble sin del, som får en høyere andel enn i andre selskaper som for eksempel er fordelt etter folketall. Årsaken til at Bamble sin andel er høyere er at Bamble hadde en vesentlig høyere kostnad i 0-alternativet.

Kostnader for nytt slambehandlingsanlegg er ikke medtatt i fordelingsnøkkelen som beskrevet over. Kostnadsfordelingen ved et nytt slambehandlingsanlegg tas inn i selskapsavtalen.

Effekten av saken

Økonomi

Analysene i delprosjekt 9 og 10 fra KVVU'en viser at investeringene i nytt felles renselanlegg i Grenland blir svært store. Etter gjennomført usikkerhetsanalyse viser P85-estimatene en investering på 4,65 milliarder kroner.

De varslede kravene til avløpsrensing er hjemlet i dagens lovverk og ikke det reviderte avløpsdirektiv til EU. EU sitt reviderte avløpsdirektiv er foreløpig ikke implementert i norsk lovverk. Når EU-direktivet eventuelt blir gjeldende i norsk lovverk kan det bli ytterligere -krav til mer avansert rensing (kvartærrensing), nye energiltak, skjerpede krav til de mindre renselanleggene i regionen og et nytt slambehandlingsanlegg.

Det er gjennomført en omfattende vurdering av hvordan investeringskostnadene bør fordeles mellom kommunene Bamble, Porsgrunn og Skien. Hensikten med analysene har vært å identifisere en rettferdig og selvkostorientert modell som samtidig sikrer at alle deltakerkommunene oppnår økonomiske gevinster ved samarbeidet.

Det er vurdert 15 ulike fordelingsnøkler, samt et referansealternativ der kommunene bygger og oppgraderer egne anlegg hver for seg, det såkalte 0-alternativet. Flere av alternativene

ble forkastet fordi de enten strider mot selvkostprinsippet, gir ujevn gevinstfordeling, eller bygger på premisser som ikke kan brukes som grunnlag for en lovmessig og balansert fordelingsnøkkel.

Investeringskostnadene bygger på P85--estimatene fra usikkerhetsanalysen, der renseanlegget utgjør omtrent 57 % av totalen, mens transportsystemet utgjør 43 %. Renseanlegget avskrives over 40 år, mens transportsystemet avskrives over 60 år. Kostnadene fases inn i perioden 2026–2031, og avskrivningene starter fortløpende når driftsmidlet tas i bruk.

Gjennomgangen av de økonomiske konsekvensene og gebyrutviklingen i kommunene viser at et alternativ utpeker seg som den mest balanserte; «*Fordeling etter investeringskostnader med felles kostnadsgrunnlag for renseanlegget, mens transportkostnadene bæres av den enkelte kommune (Alternativ 2)*». Dette alternativet gir gevinst i forhold til referanseløsningen i alle tre kommuner, samtidig som den gir mindre variasjon i gebyrnivået og dermed en mer lik belastning kommunene imellom.

For Grenland renseanlegg vil kapitalutgiftene, kostnadene med avdrag og renter, være fastdelen av kostnadene og fordeles etter eierandelen.

Driftskostnadene vil basere seg på målt vannmengde og/eller stoffbelastning fra hver enkelt kommune. Dette gir både en rettferdig fordeling og et nødvendig insentiv for å redusere fremmedvann.

Kostnader for etablering av slambehandlingsanlegg er tidligere ikke innarbeidet i kostnadsoverslaget. Foreløpig beregninger viser en investeringskostnad for slambehandlingsanlegg på ca. 587 MNOK.

Miljøkonsekvenser

Prosjektet med et felles renseanlegg i Grenland er et miljøprosjekt. Effektmålet er å forbedre tilstanden til fjordsystemene i regionen ved å redusere tilførselen av næringsstoffer. Nytt renseanlegg vil redusere mengden av organisk stoff, nitrogen og mikroforurensing (mikroplast, medisinrester, mm.).

Livssyklusanalyser benyttes aktivt ved valg av løsninger for å vurdere klimaavtrykk, forbedre ressursutnyttelse og fremme bærekraftige valg.

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt		X		
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt			X	
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv	X			
Konsekvens for folkehelsen			X	

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Forprosjektet for et felles renseanlegg i Grenland er hittil gjennomført på en god måte, med en prosjektorganisasjon som inkluderer prosjektgruppe, operative styringsgrupper og ressursgrupper fra alle fagområder. Tillitsvalgte har vært representert i styringsgruppa og arbeidsgruppene for prosjektet. Hovedtillitsvalgte har også vært involvert i prosessen. Det har vært god fremdrift, høy faglig kvalitet og et konstruktivt samarbeid mellom de tre kommunene.

Kartleggingen av ledningstraseer og optimalisering av transportsystemet er utført grundig, inkludert omfattende undersøkelser i sjøområdene. Reguleringsarbeidet som nå er igangsatt i alle tre kommuner, bidrar til risikoreduksjon og legger til rette for en smidigere gjennomføring. Prosjektet har også identifisert det mest fordelaktige utslippspunktet i Frierfjorden gjennom avanserte modelleringer, noe som gir både miljø-, klimamessige og økonomiske gevinster.

Arbeidet med tomteanskaffelse gjennomføres etter en metode som sikrer åpenhet, forhandlingsstyrke og etterprøvnbarhet i anskaffelsen. Dette betyr at anskaffelsen tar noe tid.

Slamhåndtering er avgjørende for et renseanlegg og vil være av stor betydning for prosjektet, både økonomisk, miljømessig og driftsmessig. Et bevisst valg av strategi vil ha direkte påvirkning på dimensjonering av Grenland renseanlegg, energiløsninger, bemanning, risikobilde og behov for eksterne avtaler.

Norconsult er engasjert for å bistå med en selvstendig strukturert utredning av kostnader, miljø, drift, behovet for eksterne avtaler og implikasjoner for renseprosess. Anbefalingen er at et lokalt slambehandlingsanlegg (alternativ 2) gir kommunene den mest stabile og forutsigbare løsningen. Kostnadene er moderate, risikoen lav, og løsningen gir god kontroll uten avhengighet til eksterne markeder. Et regionalt anlegg (alternativ 3) kan på sikt gi lavere kostnader per tonn slam behandlet, men er mer usikkert fordi det forutsetter inntekter fra andre kommuner og et marked som kan variere. Alternativ 1 er både dyrere, mindre robust og innebærer en større risiko enn de to andre alternativene. Endelig løsning for slambehandling vil ligge til det fremtidige selskapet å avgjøre.

Utredningene av organisasjonsform viser tydelig at et interkommunalt selskap (IKS) er den mest robuste og langsiktige løsningen for bygging og drift. Dette gir nødvendig profesjonalisering, forutsigbare lånebetingelser og en tydelig ansvarsdeling som sikrer god politisk styring. Organisasjonen vil i første fase, altså de første årene, ikke berøre nåværende ansatte i kommunene. Når selskapet går over i driftsfase vil ansatte innenfor avløpsrensing bli berørt av virksomhetsoverdragelse.

Innstillingen til å etablere et IKS er drøftet med de tillitsvalgte i hver kommune og referat fra drøftingen ligger ved saken.

Når det gjelder kostnadsfordeling, er det utviklet en modell som både gir en rettferdig fordeling og sikrer at alle kommunene tjener på samarbeidet. Fordeling basert på investeringskostnader – med felles grunnlag for renseanlegget og kommunal fordeling av transportkostnader – vurderes som den mest balanserte og bærekraftige løsningen. Driftskostnader foreslås fordelt etter vannmengder og eller stoffmengder, noe som stimulerer til reduksjon av fremmedvann og bidrar til bedre økonomi på sikt.

Miljømessig vil prosjektet gi betydelige positive effekter for fjordsystemene i Grenland gjennom redusert utslipp av organisk materiale, nitrogen og mikroforurensning. Prosjektets tilnærming viser ansvarlighet, langsiktighet og et tydelig fokus på bærekraft.

Samlet sett vil vedtak om fordelingsnøkler, organisasjonsform og slambehandling gi prosjektet et solid fundament i overgangen mellom utredning til byggeprosjekt.

Konklusjon

Skien kommune tar status i forprosjektet som beskrevet i saken til orientering. Videre gis Kommunedirektøren fullmakt til å igangsette arbeidet med å etablere et interkommunalt selskap (IKS) i samarbeid med Porsgrunn og Bamble kommuner. Kommunedirektøren skal legge frem for Bystyret en endelig sak med forslag til selskapsavtale, organisering og øvrige forutsetninger for endelig beslutning før etablering. Hovedprinsippene om den prosentvise kostnadsfordelingen som beskrevet i saken innarbeides i selskapsavtalen.

Referanser

- Sak 176/24 – Avløpsstrategi Grenland – Konseptvalgutredning (KVU)
- Sak 26/22 – Mulighetsstudie avløpsstrategi Grenland
- Lov om vern mot forurensinger og om avfall (Forurensingsloven)
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om rammer for vannforvaltningen
- Ny utslippstillatelse xx RA utstedt av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i 2021
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- R-108/25 - Statens prosjektmodell - Krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekter i staten (KVU)
- Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Møtereferat Statsforvalter – Grenland renseanlegg, med vedlegg (14.08.2025)
- Varsel om pålegg om nitrogenrensing for avløpsvann fra Porsgrunn-Skien tettbebyggelse (18.12.2025)
- 8110-2025 - Overvåkning for Porsgrunn og Bamble kommune i 2022-2024 (NIVA, 2025)
- Retningslinjer for organisasjonsendring /omstilling - i Grenlandssamarbeidet

Vedlegg

Vedlegg 1 - Administrativ utredning av organisasjonsform og kostnadsnøkler for Grenland renseanlegg

Vedlegg 2 - Organisering av samarbeid om avløpsrensing i Grenland - Kinei AS

Vedlegg 3 - Etablering av IKS - Renseanlegg - Grenlandsamarbeidet - 10.02.2026 - Advokatfirmaet Mageli

Vedlegg 4 - Kostnadsfordeling Grenland renseanlegg - administrativt notat

Vedlegg 5 - Vurdering av strategi for håndtering av slam fra Grenland avløpsrenseanlegg - Norconsult

Vedlegg 6 - Drøftingsmøte 19.02.2026